POSTAVENO, ODHALENO

Půlroční úsilí členů občanského sdružení Víska bylo korunováno úspěchem. V sobotu 7.3.2015 byl ve Vísce odhalen památník posádce amerického letadla B-17G, které 5.3.1945 spadlo nedaleko Vísky.
Podrobnosti z aktu shrnuje článek otištěný v Libereckém deníku. Fotografie z akce jsou uvedeny v následném bloku a ve Fotogalerii webu.

Američtí letci mají pomník ve Vísce

Před 70 lety se zřítilo u Vísky americké letadlo. Letci skončili v zajateckých táborech, teď je připomíná pomník

JANA PAVLÍČKOVÁ

Víska – Takovou slávu Víska už dlouho nezažila. Stovky lidí se mačkaly kolem žulového pomníku, který se odhaloval díky místním nadšencům. Zněly fanfáry, česká i americká hymna, hudba ze čtyřicátých let, nechyběly čestné vojenské stráže v dobových uniformách ani rozsáhlá výstava modelů historických letadel či jízda vojenských vozidel. Největší rozruch vzbudil přelet dvou gripenů, který byl naplánován na 16.00 hodin. Vojenští piloti přelétli nad vesnicí na vteřinu přesně. To všechno jako připomínka jedné tragické události, která se u Vísky stala na konci 2. světové války. A nebýt lidí ze sdružení Víska, nikdo by teď o ní ani nevěděl.

„5. března 1945 vyletěl americký bombardér B-17G přezdívaný Létající pevnost z anglického Knettishallu, aby shodil bomby na německá města Chemnitz a Plavno. Při návratu ale letadlo zasáhla německá protiletadlová střela a přišlo o dva ze čtyř motorů. Velitel letadla tušil, že do Anglie nedoletí, proto obrátil stroj k východním spojencům. Jenže k nim nedoletěli. Zřítili se kousek od Vísky. Osm členů posádky se zachránilo, devátému se neotevřel padák," líčí drama předseda sdružení Víska František Tuhý.

Letce ale postihla další smůla. I když se skrývali v lesích, Němci je všechny postupně našli a poslali do zajateckých táborů. Tělo vojáka, kterému se neotevřel padák, pohřbili místní ve Višňové, po válce ho Američané převezli do USA. Letecké drama teď připomíná pomník u hlavní silnice ve Vísce. „Jde o jednu z mála památek na americké vojáky tady na severu Čech," říká badatel libereckého muzea Ivan Rous. „ Těch pádů letadel tady bylo za druhé světové války určitě víc, jenže o nich nejsou žádné informace, troufám si říci, že je ještě co objevovat." I příběh pádu B-17G u Vísky byl dlouho neznámý. „Proslýchalo se, že nedaleko železnice směrem k polským hranicím spadlo údajně letadlo. Nic víc. Nikde žádná zmínka, svědci byli po válce vysídleni a aby komunisté propagovali americké letadlo, to bylo nemyslitelné," říká Tuhý. Zvrat přišel až s badatelem Vladimírem Lacinou. Ten strávil v archivech stovky hodin, vydal se i do Spojených států. „Nejtěžší bylo bylo zjistit datum, kdy k pádu letadla došlo a identifikovat, o jaký typ letadla šlo. V tom nám byl pak nejvíce nápomocen Michal Plavec z Národního technického muzea," vypráví Lacina.

Závod s časem

Nadšenci ze sdružení Víska také vypátrali, že trosky bombardéru wehrmacht rozebral, naložil na nádraží ve Višňové do vagónu a odvezl na letiště v Liberci. Lidé si teď tragickou událost mohou připomenout u žulového památníku. Jeho zhotovení se přitom stihlo téměř za minutu dvanáct. „Chtěli jsme všechno stihnout ke dni 70. výročí od události. Než jsme získali stavební povolení a všechny informace o tragédii, tak byl listopad. Naštěstí byla mírná zima, takže šlo betonovat i v lednu. Ale byly to nervy," připouští František Tuhý. Návrh památníku pak pochází od dalšího člena sdružení Karla Kocmana. „Půdorys částečně připomíná pohled na letící bombardér, zužující se cesta značí trup letadla a kamenné hranoly křídla. Je tam vysázeno i osm tisů za osm členů posádky, kteří přežili. Uprostřed je pak malý menhir, ten je za letce, který nepřežil," popisuje Kocman.

NA ODHALENÍ POMNÍKU se přišly podívat stovky lidí. Do kaple ve Višňové, kde probíhala mše, se ani všichni nevešli. Veliký zájem byl i o historické přednášky a modely letadel v KD Víska. Foto: ČTK/ Petrášek

SLAVNOSTNÍHO AKTU se zúčastnil i zástupce americké ambasády v Praze Laurence Hill. Na snímku s červenou kravatou. Foto: Deník

Iniciativu sdružení Víska ocenila i americká strana. Zástupce ambasády Laurence Hill při odhalování připomněl, že letadel typu B-17G létalo během druhé světové války na Evropou tisíce. Spadlý bombardér měl pořadové číslo 5.000. „Vzdáváme tu dnes čest nejen zmíněným letcům, ale všem, kteří ve druhé světové válce zahynuli. Je důležité na takové věci nezapomínat, připomínají nám velké oběti, které Češi i Američané během války přinesli, a jak vzácné jsou základní lidské hodnoty," pronesl Hill.

INZERCE

{vsig}Odhaleni{/vsig}

Další fotografie jsou zveřejněny ve **FOTOGALERII** nebo na **YouTube** na adrese https://www.youtube.com/watch?v=Zfo9kn5KmMA